

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi nuorisorangaistuksen kokeilemisesta annetun lain 14 §:n ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 8 luvun 11 §:n muuttamisesta**

**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan, että nuorisorangaistuksen kokeilemisestä annetun lain voimassaoloa jatketaan vuoden 2004 loppuun. Kokeilu alkoi helmikuussa 1997 ja sen voimassaolo kesti alkuperäisen lain mukaan vuoden 1999 loppuun. Voimassaoloa jatkettiin niin, että nykyisten säännösten mukaan kokeilulain voimassaolo päättyisi vuoden 2001 lopussa.

Esityksessä toteutettaisiin myös oikeuden-

käynnistä rikosasioissa annetun lain mukaisen vastaajan poissaolosta huolimatta tuomitun menettämisseuraamuksen markkamääräisen enimmäismäärän muuttaminen euroiksi. Nykyinen 50 000 markan enimmäismäärä ehdotetaan pyöristettäväksi tarkoituksenmukaiseksi katsottuun 10 000 euroon.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2002 alusta.

**PERUSTELUT**

**1. Nykytila ja ehdotetut muutokset**

**1.1. Laki nuorisorangaistuksen kokeilemisestä**

Laki nuorisorangaistuksen kokeilemisestä (1058/1996) tuli voimaan 1 päivänä helmikuuta 1997. Kokeilu säädettiin kolmivuotiseksi eli päättymään vuoden 1999 lopussa, mutta sitä jatkettiin lailla nuorisorangaistuksen kokeilemisestä annetun lain 14 §:n muuttamisesta (1092/1999) päättymään vuoden 2001 lopussa. Nuorisorangaistusta kokeillaan Espoon, Helsingin, Joensuun, Tampereen, Turun, Vaasan ja Vantaan käräjäoikeuksissa.

Lokakuussa 2001 on asetettu toimikunta, jonka tehtävänä on valmistella nuoria rikosentekijöitä koskevan seuraamusjärjestelmän uudistamista. Toimikunnan toimeksiantoon kuuluu muun muassa selvittää nuorisorangaistuksesta saatujen kokemusta perusteella sitä, onko perusteltua sisällyttää nuorisorangaistus osaksi seuraamusjärjestelmää ja olisi-ko tällöin tarpeen tarkistaa nuorisorangaistus-

tukseen liittyviä säännöksiä. Toimikunnan määräaika kestää vuoden 2002 loppuun.

Esityksessä ehdotetaan nuorisorangaistuksen kokeilemisestä annetun lain voimassaoloa jatkettavaksi kolmella vuodella eli vuoden 2004 loppuun. Nuorisorangaistusasioita muutoksenhakuasteissa käsiteltäessä nuorisorangaistuksen kokeilemisestä annettua lakia voitaisiin soveltaa vuoden 2004 jälkeenkin. Kokeilua jatkettaisiin nykyisen sisältöisenä ja nykyisen laajuisena. Kokeilun jatkaminen ehdotetun mukaisesti olisi tarpeen, että nuorisoa koskevan seuraamusjärjestelmän uudistamistoimikunta voisi tehdä kokonaisarviointin kokeilusta ja että nuorisorangaistusta voitaisiin soveltaa keskeytyksettä, mikäli rangaistusmuoto vakinaistetaan.

**1.2. Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa**

Tietyistä euron käyttöön ottamiseen liittyvistä säännöksistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1103/97 sekä euron käyttöön otosta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 974/98 mukaan euro otetaan yleisesti

käyttöön jäsenvaltioiden ainoana käypänä maksuvälineenä 1 päivänä tammikuuta 2002. Asetukset ovat jäsenmaita suoraan velvoittavaa lainsäädäntöä. Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2866/98 euron ja euron käyttöön ottavien jäsenvaltioiden valuuttojen välisistä muuntokursseista markan lopulliseksi euromuuntokurssiksi vahvistettiin 5,94573.

Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta (894/2001) on hyväksytty 26.10.2001 ja tulee voimaan 1 tammikuuta 2002. Lain 8 luvun 11 §:n 1 momentissa säädetään enintään 50 000 markan menettämisseuraamuksen tuomitsemisesta silloin, kun asia ratkaistaan vastaajan poissaolosta huolimatta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että menettämisseuraamuksen enimmäismäärä määriteltäisiin euroina.

Ehdotuksen mukaan voitaisiin tuomita nykyisen 50 000 markan sijaan enintään 10 000 euron eli 59 945,73 markan suuruinen menettämisseuraamus. Enimmäismäärä on pyöristetty selkeyden ja havainnollisuuden vuoksi tarkoituksenmukaiseksi katsottuun täyteen 10 000 euroon.

## **2. Esityksen taloudelliset vaikutukset**

Nuorisorangaistuskokeilu jatkuisi nykyisen sisältöisenä ja laajuisena. Tästä syystä myös kokeilun kustannukset vastaisivat suurin piirtein nykyisiä kustannuksia, noin 2,5 miljoonaa markkaa vuodessa. Kokeilun jatkamisella ei ole uusia henkilöstövaikutuksia tai organisatorisia vaikutuksia.

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettuun lakiin ehdotettu muutos on teknisluonteinen.

Näin ollen esityksellä ei ole kustannusvaikutuksia.

## **3. Asian valmistelu**

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä.

## **4. Voimaantulo**

Nykyisen nuorisorangaistuksen kokeilusta annetun lain voimassaolo lakkaa vuoden 2001 lopussa. Jotta kokeilu voisi jatkua yhtäjaksoisena, ehdotetaan, että laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Euron käyttöönottamisen kolmen vuoden siirtymäkausi päättyy 1 päivänä tammikuuta 2002. Tämän vuoksi ehdotetaan, että oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettuun lakiin ehdotettu muutos tulisi voimaan mainittuna päivänä.

## **5. Säättämisjärjestys**

Laki nuorisorangaistuksen kokeilemisesta säädettiin perustuslainsäätämisyjärjestyksessä kokeilun alueellisuuteen liittyvien yhdenvertaisuusnäkökohtien vuoksi. Kokeilun jatkaminen alueellisena merkitsisi samalla myös perustuslain 6 §:ssä tarkoitettua yhdenvertaisuusperiaatteesta poikkeamisen jatkumista. Tästä syystä kokeilun jatkamisesta olisi säädetävä perustuslain 73 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****nuorisorangaistuksen kokeilemisesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, *muutetaan* nuorisorangaistuksen kokeilemisesta 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1058/1996) 14 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1092/1999, seuraavasti:

14 §

*Voimaantulo*

koskevia säännöksiä. Lakia sovelletaan myös vuoden 2004 jälkeen käsiteltäessä 1 §:n mukaan lain soveltamisalaan kuuluvia asioita hovioikeuksissa ja korkeimmassa oikeudessa.

-----  
Laki on voimassa vuoden 2004 loppuun, minkä jälkeenkin sovelletaan lain 12 §:n 1 momenttia ja rangaistuksen täytäntöönpanoa

-----  
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2002.

## 2.

**Laki****oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 8 luvun 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11 päivänä heinäkuuta 1997 annetun lain (689/1997) 8 luvun 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 894/2001, seuraavasti:

8 luku

**Asianosaisista**

## 11 §

Asia voidaan tutkia ja ratkaista vastaajan poissaolosta huolimatta, jos hänen läsnäolonsa asian selvittämiseksi ei ole tarpeen, ja jos hänet on sellaisella uhalla kutsuttu tuomiois-

tuimeen. Tällöin voidaan tuomita sakkorangaistus tai enintään kolmen kuukauden vankeusrangaistus ja enintään 10 000 euron suurinen menettämisseuraamus.

-----  
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
kuuta 2002.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2001

**Tasavallan Presidentti****TARJA HALONEN**Ministeri *Olli-Pekka Heinonen*

*Liite  
Rinnakkaistekstit*

## 1.

### Laki

#### nuorisorangaistuksen kokeilemisesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, *muutetaan* nuorisorangaistuksen kokeilemisestä 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1058/1996) 14 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1092/1999, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

14 §

*Voimaantulo*

---

Laki on voimassa vuoden 2001 loppuun, minkä jälkeenkin sovelletaan lain 12 §:n 1 momenttia ja rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Lakia sovelletaan myös vuoden 2001 jälkeen käsiteltäessä 1 §:n mukaan lain soveltamisalaan kuuluvia asioita hovioikeuksissa ja korkeimmassa oikeudessa.

---

*Ehdotus*

14 §

*Voimaantulo*

---

Laki on voimassa vuoden 2004 loppuun, minkä jälkeenkin sovelletaan lain 12 §:n 1 momenttia ja rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Lakia sovelletaan myös vuoden 2004 jälkeen käsiteltäessä 1 §:n mukaan lain soveltamisalaan kuuluvia asioita hovioikeuksissa ja korkeimmassa oikeudessa.

---

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.*

---

## 2.

**Laki****oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11 päivänä heinäkuuta 1997 annetun lain (689/1997) 8 luvun 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 894/2001, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

8 luku

8 luku

**Asianosaisista****Asianosaisista**

11 §

11 §

Asia voidaan tutkia ja ratkaista vastaajan poissaolosta huolimatta, jos hänen läsnäolonsa asian selvittämiseksi ei ole tarpeen, ja jos hänet on sellaisella uhalla kutsuttu tuomioistuimeen. Tällöin voidaan tuomita sakkorangaistus tai enintään kolmen kuukauden vankeusrangaistus ja enintään 50 000 markan suuruinen menettämisseuraamus.

Asia voidaan tutkia ja ratkaista vastaajan poissaolosta huolimatta, jos hänen läsnäolonsa asian selvittämiseksi ei ole tarpeen, ja jos hänet on sellaisella uhalla kutsuttu tuomioistuimeen. Tällöin voidaan tuomita sakkorangaistus tai enintään kolmen kuukauden vankeusrangaistus ja enintään 10 000 euron suuruinen menettämisseuraamus.

—————  
*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-  
mikuuta 2002.*  
—————